

עניני עירובין הנוגעים למעשה - שיעור 276

I. אי יש ענין להחמיר שלא לטלטל במקום שיש עירוב

(א) עיין בספר מעשה רב של הגר"א (קמ"ח) שלא לישא בשבת כלל אפילו במקום שיש עירוב ואפילו בחצר וכבית לא ישא כ"א בידו ואפילו אם יש שם עירוב ועיין בשבת (י"ג:) דחנניא אומר חייב אדם למשמש בבגדו ע"ש עם חשכה ולכן אין לטלטל שום דבר דרך כיסי הבגדים אפילו בבית שמא ישכחם ויצא עמהם אבל כשהם בידו חזי להו ולא ישכח

(ב) עיין במנחת שבת (פ"ג - ו) שכתב שיש איזה אנשים יראים דלא סמכו על עירוב דעיר מטעם שחוששין שמא נתקלקל העירוב ואשרי מי שנזהר בזה

(ג) עיין בשו"ת תשורת ש"י (ה - ע"ו) שנכון לבעל נפש להחמיר שלא לטלטל מחמת כמה טעמים (כ) יש לחוש להפוסקים דס"ל דלא בעינן ס' רבוא בוקעין (ל) ששוכרין הרשות מהקאפיטאן (city official) והחכם צבי (ו) צווח ע"ז דאינו מועיל ודלא כהבית יוסף דמתיר (ז) שיש כמה מחללי שבת בצנעה שאינם מודים בעירוב ולכן אין שוכרין ממנו רשות ואין מערבין עמם והם אוסרים על השאר (רמב"ם ז - ט"ז והמרדכי פ' סדר - תקט"ז) ורק ביטול לרשות מועיל וזה קשה מאוד לעשות למעשה לאלו וע"ע בראב"ד (עס)

(ד) איברא עיין בטוש"ע (עס"ז - י"ג - י"ד) שמצוה לחזור אחר עירובי חצרות ואנו מברכים וצונו כעל כל מצוה דרבנן ועיין בעירובין (כ"ה:) דבשעה שתיקן שלמה עירובין בת קול יצתה לסעייתו

(ה) החתם סופר (ט"ז - ט"ט) כתב שחוב מוטל על כל רב לתקן מבואות העיר בצ"ה שלא יכשלו רוב המון ואם הרב מתעצל מכשול העם תלוי בצווארו ומי שאינו מתקן הדיוטות גמורה היא (נזר ישראל ל"ז)

(ו) עיין בפתחי תשובה (יו"ד ס"ס קט"ז) שהיכא דמותר מן הדין מותר להחמיר וזכור לטוב (כשם האו"ה) אמנם בתורת האשם חולק עליו בדבר שלא מצינו שהחמירו בזה חז"ל (ביטול בששים) והוי כמו אפיקורסת להחמיר ויצא שכרו בהפסדו וגם יש חשש של ביזוי תלמיד חכם שעשה העירוב

(ז) הנמוקי או"ח (ע"ד) כתב דהאר"י ז"ל לא חשש לחקור על העירוב וגם הבני יששכר לקח אצלו במכוין איזה חפץ שלא יהיה בכלל מי שאינו מודה בעירוב ולא הקפיד על שיטת הרמב"ם בענין צ"ה יותר מעשר אמות

II. חוט העובר מעל בליטה של עמוד הנמצאת בגובה של עשרה טפחים לכל

הפחות כזו | עיין בשו"ת חלקת יעקב (ה - ו - ז) שמתיר אם הבליטות קבועות היטב בעמוד ע"י מסמרים וא"כ שבעמודי חשמל אין בכלל פסול של מן הצד וכ"כ השו"ת נפש חיה (ל"ד) שיש להתיר אבל רק בשעת הדחק גדול ועיין בשו"ת מחזה אברהם (ס"ז) דשני עמודים המחוברים במסמרים כעמוד אחד אף שלא בשעת הדחק מותר כזו || מ"מ צריך להרחיק עצמו מההתירים האלו ועיין בשער הציון (עס"ג - סקי"ה) שמכשיר

עמודים באלכסון ונוטים זה כלפי זה ועליהם חוט כזו וע"ע בחזו"א (ט"ז - ו)

III. דלתות החצר או מבוי שראויות לנעול אבל אינם נעולות אם מועילות בלא צורת הפתח עיין בספר תיקון עירובין (דף ק"ט) שהביא מכמה פוסקים דמועיל דלא גרע דלתות פתוחות מצ"ה והספק הוא רק ברה"ר גמורה דצ"ה לבד אינו מועיל רק דלתות ויש מחמירים ע"ש ואם הדלתות יש להם קנים בשני הצדדים יש לסמוך על זה ללחיים ומהני רק אם הפרצה היא פחותה מעשר אמות

IV. לומר לנכרי לתקן חוט של צ"ה במקום שהוא כשר בדיעבד

(א) **עיין ברמ"א** (ש"ג - כ"ו) דנוהגין האידנא לתקן כל המבואות בצ"ה אמנם עיין במ"ב (סקי"ח) במקום הדחק שנפסק החבל שע"ג הלחיים דיש לסמוך על הלחיים היכא שאין רחב יותר מעשר אמות אף שהוא פרוץ במילואו ולכן אין כאן היתר של מצוה דרבים או מכשול דרבים שסומכים על בעל העיטור (מ"ב סק"ה)

(ב) **לדעת המתירים שבות במקום מצוה או שבות דשבות במקום מצוה** יש לחקור אם הותרה או דחויה ועיין בשו"ע הרב (ש"ג - ח' זק"ח) דהוי רק בדיעבד וכ"כ הנקודות הכסף (ק"ח - סוף אות ח) דכשיש עצה שיטול הנכרי צפרנים של אשה ביד אין להתיר שיטול בכלי וכ"כ הבה"ל (ש"צ ד"ה מחילה) דאם יוכל הנכרי לקשור החוט העירוב ע"י עניבה היה טוב יותר וכ"כ השער הציון (רמ"ד - ל"ה) דאם יכול לתקן הדבר מע"ש אין להתיר ב' שבותים במקום הפסד ועיין באג"מ (ג - מ"צ) דאין להעמיד האייר קאנדישאנער מצד שמא יהיה חס בשבת על סמך שאם יהיה קר יאמר לנכרי שיפסקה שאין להכניס לזה לכתחלה היוצא מדברינו דההיתר של שבות דשבות במקום מצוה וכ"ש שבות במקום מצוה הוא רק אם אין לו עצה אחרת ודחויה ולא הותרה ובנ"ד כשר בדיעבד בלא זה ולכן שב ואל תעשה עדיף טפי ואפשר ע"י נכרי ועניבה מותר (שו"ת הר כרמל י"ח) וזה דוקא בפירצה שאינו יותר מעשר ויש בו לחיים ואם לאו צריך תיקון ע"י נכרי ועיין בספר תיקון עירובין (דף קט"ו) ושמעתי מרב מנשה קליין דיתקן הנכרי עדיף בכל אופן

V. קרפף יותר משיעור בית סאתיים שהוא יותר מחמשת אלפים אמות מרובעות שלא הוקף לדירה - מהו נקרא הוקף לדירה

(א) **עיין בשערים מצויינים בהלכה** (פ"ג - ח) דאעפ"י שאין שם בית דירה חשיב מוקף לדירה עיין רש"י (עירובין כ"ד: ד"ה היה ניטציד) וריטב"א (עירובין כ"ו:)

(ב) **לכן הגנים** שיוכלו לילך ולטייל שם ולישב על האיציטבאות נקרא הוקף לדירה (אג"מ ח - קל"ט) ואפשר ה"ה הפול שהולכין שם בשבת לטבול (בהרים בקיץ) חשיב הוקף לדירה ולפי זה אולי מקומות אחרות כמו טילת קרשים (boardwalk) ואצטדיון (Yankee Stadium) חשיב מוקף לדירה

(ג) **גג יותר מבית סאתים לרב מותר לטלטל שם** כיון דמחיצות שלמטה לדירה עשויות (פלוגתא רב ושמואל עירובין ז"ג:)